

TÉMY DIZERTAČNÝCH PRÁC PRE AKADEMICKÝ ROK 2025/2026

Témy realizované v spolupráci Filozofickou fakultou Trnavskej univerzity

Názov študijného odboru: psychológia

Názov študijného programu: psychológia

Názov študijného programu v spolupráci so SAV: psychológia

Školiteľ/ka práce:

Mgr. Magdalena Adamus, PhD

Názov dizertačnej práce

Konšpiračné presvedčenia ako medziskupinové postoje

Krátky opis témy dizertačnej práce:

Od dezinformačných operácií po populistickú rétoriku a zahraničnú propagandu, pokračujúce neliberálne útoky na liberálne demokracie majú za cieľ šíriť a využívať konšpiračné presvedčenia. Zvýšený záujem o výskum konšpiračných presvedčení viedol k dvom hlavným prúdov výskumu. Po prvé, výskum o konšpiračných presvedčeniach zdôraznil psychologické rizikové faktory a zdokumentoval rozsah negatívnych dôsledkov konšpiračných presvedčení – vrátane násilného extrémizmu, odmietaní očkovania, podpory autokratov a neliberálnych politických strán. Po druhé, rastúce povedomie o spoločenských škodách ktoré konšpiračne presvedčenia môžu spôsobiť zviditeľnilo potrebu konšpiračne presvedčenia obmedziť. Na rozdiel od doterajších výskumov bude táto dizertačná práca vychádzať z pochopenia konšpiračných presvedčení ako medzi-skupinových postojov a otestuje hypotézu, že intervencie proti konšpiračným presvedčeniam, ktoré sa zameriavajú na zlepšenie medziskupinových postojov, sa môžu ukázať ako efektívnejšie ako predchádzajúci kognitívny prístup. Zastrešujúcim cieľom práce bude preto posunúť vedecké zameranie na pochopenie konšpiračných presvedčení ako postojov medzi skupinami. Zmenou perspektívy výskumu práca ponúkne novú paradigmu vedeckých prístupov k potlačeniu konšpiratívneho zmýšľania.

Školiteľ/ka práce:

PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD.

Názov dizertačnej práce

Nepodložené presvedčenia u adolescentov

Krátky opis témy dizertačnej práce

Dizertačná práca bude riešiť nepodložené presvedčenia (napr. konšpiračné) v populácii adolescentov. Cieľom práce bude zmapovanie toho, ako sa nepodložené presvedčenia formujú v adolescentnom veku, ktoré kognitívne, emočné a sociálne faktory súvisia s podporou nepodložených tvrdení, resp. s rozvojom podpory nepodložených tvrdení. Práca bude mať charakter longitudinálnej štúdie.

Školiteľ/ka práce:

Mgr. Matúš Grežo, PhD.

Názov dizertačnej práce

*Dôvera v tradičnú, komplementárnu a alternatívnu medicínu a správanie súvisiace so zdravím:
Úloha sociálnych noriem*

Krátky opis témy dizertačnej práce

Napriek dôkazom, že účinnosť konvenčnej medicíny je väčšia ako kedykoľvek predtým, popularita tradičnej, doplnkovej a alternatívnej medicíny (T/CAM) rastie. Cieľom tejto dizertačnej práce je preskúmať, ako miera dôvery v tradičnú medicínu a v T/CAM súvisí so špecifickým správaním súvisiacim so zdravím, ako je napríklad odmietanie vyhľadávať lekársku pomoc alebo odmietanie/prerušenie užívania konvenčných lekárskeho terapií. Okrem toho je cieľom dizertačnej práce vysvetliť tieto vzťahy prostredníctvom vnímaných sociálnych noriem jednotlivca.

Školiteľ/ka práce:

Prof. Mgr. Peter Halama, PhD.

Názov dizertačnej práce

Religiózne a spirituálne faktory konšpiračných presvedčení

Krátky opis témy dizertačnej práce

Dizertačná práca sa zameriava na skúmanie religióznych a spirituálnych faktorov, ktoré ovplyvňujú tvorbu a udržiavanie konšpiračných presvedčení. Výskum vychádza z poznatkov psychológie náboženstva, pričom predpokladá, že religiozita a spiritualita môžu pôsobiť obojako – ako zdroje dôvery a redukcie konšpiračných presvedčení, ale aj ako katalyzátory podozrievavosti a uzavretosti voči iným skupinám. Cieľom práce je identifikovať konkrétne dimenzie religiozity a spirituality, ktoré buď podporujú, alebo redukujú inklináciu ku konšpiračným presvedčeniam.

Školiteľ/ka práce:

Doc. PaedDr. Vladimíra Kurincová Čavojová, PhD.

Téma č. 1**Názov dizertačnej práce**

Aktualizovanie (nepodložených) presvedčení a generačný konflikt

Krátky opis témy dizertačnej práce

Cieľom dizertačnej práce bude zaoberať sa možnosťami korekcie nepodložených presvedčení (s dôrazom na konšpiračné a pseudovedecké presvedčenia) v kontexte kognitívneho a sociálneho vývinu u adolescentov a mladých dospelých. Dospievanie je charakteristické hľadaním samého seba a konfrontovaním rodičovských vzorov, preto cieľom dizertačnej práce bude preskúmať vývin nepodložených presvedčení v kontexte rodinných vzťahov

a presvedčení rodičov a identifikovanie faktorov prospievajúcich k aktualizácii presvedčení (na oboch stranách).

Téma č. 2

Názov dizertačnej práce

Hľadanie spoločnej reči: Aktualizovanie presvedčení v kontakte s (ideologickou) inakosťou

Krátky opis témy dizertačnej práce

Cieľom dizertačnej práce bude zaoberať sa možnosťami korekcie nepodložených presvedčení (s dôrazom na konšpiračné a pseudovedecké presvedčenia) s ohľadom na sociálnu identitu ľudí a ich sklon k sebaoptvrdzovaniu. Ľudia majú tendenciu odmietať informácie spochybňujúce ich presvedčenia, najmä ak ide o presvedčenia úzko súvisiace s ich sociálnou identitou, preto je potrebné hľadať také možnosti korekcie nepodložených presvedčení, ktoré nebudú vnímané ako ohrozenie sociálnej identity.

Školiteľ/ka práce:

Mgr. Jakub Šrol, PhD.

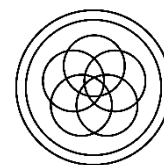
Názov dizertačnej práce

Dôvera konšpiračným teóriám a kvalita medziľudských vzťahov

Krátky opis témy dizertačnej práce

Psychologický výskum konšpiračných presvedčení za posledné roky viedol k identifikácii mnohých príčin a dôsledkov dôvery konšpiračným teóriám. Jedna z oblastí tohto výskumu, ktorá zatiaľ zostáva takmer úplne neprebádaná, sa týka toho, ako konšpiračné presvedčenia ovplyvňujú a sú ovplyvňované interpersonálnymi vzťahmi. Zatiaľ čo osamelosť a sociálne vylúčenie môže prispievať k dôvere konšpiračným teóriám, konšpiračné presvedčenia sú zasa spojené s nižšou spokojnosťou v blízkych vzťahoch, čo môže viesť k bludnému kruhu vzájomne posilňujúcich sa vzťahov. Úlohou tejto práce bude lepšie pochopiť mechanizmy stojace na pozadí týchto súvislostí a potenciálne identifikovať faktory, ktoré dokážu zmierňovať negatívne účinky dôvery konšpiračným teóriám na kvalitu medziľudských vzťahov.

**Témy realizované v spolupráci s Fakultou sociálnych a ekonomických vied UK,
Bratislava**

Študijný program: Psychológia zdravia/Health psychology

Pracovisko FSEV: Ústav aplikovanej psychológie

FSES department: Institute of applied psychology

Pracovisko SAV: Ústav experimentálnej psychológie, CSPV SAV

Téma <i>Topic</i>	Dôvera konšpiračným teóriám a kvalita medziľudských vzťahov Belief in conspiracy theories and quality of interpersonal relationships
Školiteľka <i>Supervisor</i>	Mgr. Jakub Šrol, PhD.
Anotácia <i>Annotation</i>	Psychologický výskum konšpiračných presvedčení za posledné roky viedol k identifikácii mnohých príčin a dôsledkov dôvery konšpiračným teóriám. Jedna z oblastí tohto výskumu, ktorá zatiaľ zostáva takmer úplne neprebádaná, sa týka toho, ako konšpiračné presvedčenia ovplyvňujú a sú ovplyvňované interpersonálnymi vzťahmi. Zatiaľ čo osamelosť a sociálne vylúčenie môže prispievať k dôvere konšpiračným teóriám, konšpiračné presvedčenia sú zasa spojené s nižšou spokojnosťou v blízkych vzťahoch, čo môže viesť k bludnému kruhu vzájomne posilňujúcich sa vzťahov. Úlohou tejto práce bude lepšie pochopiť mechanizmy stojace na pozadí týchto súvislostí a potenciálne identifikovať faktory, ktoré dokážu zmierňovať negatívne účinky dôvery konšpiračným teóriám na kvalitu medziľudských vzťahov. <i>Psychological research on conspiracy beliefs in recent years has led to the identification of many causes and consequences of trust in conspiracy theories. One area of this research that remains almost entirely unexplored concerns how conspiracy beliefs influence and are influenced by interpersonal relationships. While loneliness and social exclusion may contribute to trust in conspiracy theories, conspiracy beliefs are, in turn, associated with lower satisfaction in close relationships, potentially leading to a vicious cycle of mutually reinforcing dynamics. The aim of this work is to better understand the mechanisms underlying these relationships and to potentially identify factors that can mitigate the negative effects of trust in conspiracy theories on the quality of interpersonal relationships.</i>
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	slovenský/anglický <i>Slovak/English</i>

Téma <i>Topic</i>	Sociálne intervencie zamerané na znižovanie konšpiračných presvedčení Social interventions aimed at reducing conspiracy theory beliefs
Školiteľka <i>Supervisor</i>	Mgr. Jakub Šrol, PhD.
Anotácia <i>Annotation</i>	Súčasnú intervencie zameranú na znižovanie dôvery v konšpiračné teórie vykazujú obmedzenú účinnosť, čo môže byť spôsobené tým, že väčšina z nich sa sústreďuje na individuálne kognitívne faktory a ignoruje sociálny rozmer konšpiračných presvedčení. Okrem toho doterajšie intervencie vo veľkej miere zanedbávajú skutočnosť, že isté sociálne faktory (napr. sociálna identita) môžu byť príčinou tak konšpiračných presvedčení, ako aj ich negatívnych dôsledkov. Tento projekt sa preto zameria na skúmanie medziskupinových emócií, sociálnych noriem a/alebo iných sociálnych procesov spojených s dôverou konšpiračným teóriám s cieľom navrhnuť a otestovať intervencie zamerané na redukovanie konšpiračných presvedčení a/alebo ich negatívnych dôsledkov prostredníctvom adresovania týchto sociálnych procesov. <i>Current interventions for reducing conspiracy theory beliefs show limited effectiveness which may be due to the fact that most of them target individual cognitive factors and ignore the social dimension of conspiracy beliefs. Additionally, extant intervention efforts so far largely neglected to account for the fact that underlying social factors (e.g. social identity) may be causing both conspiracy theory beliefs and their negative outcomes. Therefore, this project will be aimed at examining intergroup emotions, social norms and/or other social processes associated with belief in conspiracy theories with the aim of designing and testing interventions aimed at reducing conspiracy theory beliefs and/or their negative consequences by addressing these social processes.</i>
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	slovenský/anglický <i>Slovak/English</i>

Téma <i>Topic</i>	Ekonomická nerovnosť, existenčná neistota a nepodložené presvedčenia Economic inequality, existential uncertainty and unwarranted beliefs
Školiteľka <i>Supervisor</i>	PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD.
Anotácia <i>Annotation</i>	<i>Ekonomické a existenčné krízy posledných rokov viedli k zvyšujúcim sa pocitom neistoty a úzkosti. S čím súvisí aj nárast počtu nepodložených presvedčení. Dizertačná práca sa bude opierať o o van Prooijenov (2020) model existenciálnej hrozby a o sociálno-funkčný prístup (Cottrell & Neuberg, 2005). V dizertačnej práci študent/ka preskúma vzťah medzi prežívanou neistotou (subjektívnym pocitom existenčnej neistoty a hrozby), vnímanou (subjektívnou a/alebo objektívnou) ekonomickou nerovnosťou a nepodloženými presvedčeniami. Prostredníctvom experimentálnych štúdií bude študent/ka testovať, či možno eliminovať nepodložené presvedčenia prostredníctvom manipulácie štrukturálnych podmienok.</i> <i>The economic and existential crises of recent years have led to increasing feelings of uncertainty and anxiety. This is related to the increase in unwarranted beliefs. The dissertation is based on the model of existential threat by van Prooijen (2020) and a socio-functional approach (Cottrell & Neuberg, 2005). In the dissertation, the student will examine the relationship between experienced uncertainty (subjective feelings of existential uncertainty and threat), perceived (subjective and/or objective) economic inequality and unwarranted beliefs. Through experimental studies, the student will test whether unwarranted beliefs can be eliminated by manipulating the structural conditions.</i>
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	slovenský/anglický <i>Slovak/English</i>

Téma <i>Topic</i>	Dôvera v tradičnú, komplementárnu a alternatívnu medicínu a správanie súvisiace so zdravím: Úloha sociálnych noriem Trust in traditional, complementary and alternative medicine and health-related behaviour: The role of social norms
Školiteľka <i>Supervisor</i>	Mgr. Matúš Grežo, PhD.
Anotácia <i>Annotation</i>	Napriek dôkazom, že účinnosť konvenčnej medicíny je väčšia ako kedykoľvek predtým, popularita tradičnej, doplnkovej a alternatívnej medicíny (T/CAM) rastie. Cieľom tejto dizertačnej práce je preskúmať, ako dôvera v T/CAM súvisí so špecifickým správaním súvisiacim so zdravím, ako je napríklad odmietanie vyhľadávať lekársku pomoc alebo odmietanie/prerušenie užívania konvenčných lekárskeho terapií. Okrem toho je cieľom dizertačnej práce vysvetliť tieto vzťahy prostredníctvom vnímaných sociálnych noriem jednotlivca. Despite the evidence that the effectiveness of conventional medicine is greater than ever before, the popularity of traditional, complementary and alternative medicine (T/CAM) is growing. The present dissertation aims to explore how the trust in T/CAM relates to specific health-related behaviours, such as medical non-help-seeking, or rejecting/stopping taking conventional medical therapies. In addition, the dissertation aims to explain these relationships through the perceived social norms of individual.
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	slovenský/anglický <i>Slovak/English</i>

Téma <i>Topic</i>	Systematic longitudinal approach to study conspiracy beliefs Systematický longitudinálny model výskumu konšpiračných presvedčení
Školiteľka <i>Supervisor</i>	Dr. Magdalena Adamus
Anotácia <i>Annotation</i>	If we make an attempt to summarise the dominant strands in the current conspiracy beliefs (CBs) literature, we will see that it offers a three-dimensional explanation of why individuals may become exceedingly adherent to CBs and predominantly points to individual characteristics, experiences of existential threats and appraisals of structural factors as CBs antecedents. The three dimensions seem to be intertwined and it is possible that adherence to CBs results from subtle interactions between all these factors. However, due to the nature of most studies, we are bound to interpret the associations between each of the three dimensions and CBs as correlations. There is still relatively less research indicative of causal and temporal patterns of relationships between CBs and their potential social-psychological causes and consequences. The aim of the prepared dissertation will be to disentangle the relationships and delve deeper into the causal and temporal sequences using longitudinal and/or experimental research on the phenomena in question. The dissertation will aim to systematise and integrate three types of factors – individual characteristics, structural factors and experiences of existential threats – into a comprehensive longitudinal model. The dissertation will thus contribute to the current state of the art in CBs research by delivering a novel understanding of the social-psychological reality of CBs comprising all three dimensions. Assisted by supervisor, the student will work on the design of a longitudinal study and will individually design and execute at least one experimental study for to meet the thesis objectives.
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	anglický <i>English</i>

Téma <i>Topic</i>	Conspiracy beliefs as intergroup attitudes Konšpiračné presvedčenia ako medziskupinové postoje
Školiteľka <i>Supervisor</i>	Dr. Magdalena Adamus
Anotácia <i>Annotation</i>	From disinformation operations to populist rhetoric and foreign propaganda, the ongoing illiberal attacks on liberal democracies aim to spread and exploit the conspiratorial mindset among the public. The rise of the mindset at the centre stage of policy concerns has led to two major streams of research. First, research on conspiracy beliefs (CBs) has highlighted psychological risk factors and documented the extent of CBs negative behavioural consequences - e.g., fuelling violent extremism, vaccine hesitancy, support for autocrats and illiberal political parties. Second, the growing awareness of societal harms stemming from CBs has also generated a prolific research program focused on misinformation and mostly online and cognitive interventions to curb its prevalence. Contrary to research efforts to date, the current PhD thesis will stem from the understanding of CBs as intergroup attitudes and hypotheses that anti-CBs interventions that focus on improving intergroup attitudes may prove more effective than the former cognitive approach. The overarching aim of the thesis will be thus to shift scholarly focus towards dealing with CBs directly as intergroup attitudes. By changing the research perspective, the thesis will offer a new paradigm of scholarly approaches to curbing the conspiratorial mindset.
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	anglický <i>English</i>

Téma <i>Topic</i>	Religiózne a spirituálne faktory konšpiračných presvedčení Religious and Spiritual Factors of Conspiratorial Beliefs
Školiteľka <i>Supervisor</i>	Prof. Mgr. Peter Halama, PhD.
Anotácia <i>Annotation</i>	Dizertačná práca sa zameriava na skúmanie religiózných a spirituálnych faktorov, ktoré ovplyvňujú tvorbu a udržiavanie konšpiračných presvedčení. Výskum vychádza z poznatkov psychológie náboženstva, pričom predpokladá, že religiozita a spiritualita môžu pôsobiť obojako – ako zdroje dôvery a redukcie konšpiračných presvedčení, ale aj ako katalyzátory podozrievavosti a uzavretosti voči iným skupinám. Cieľom práce je identifikovať konkrétne dimenzie religiozity a spirituality, ktoré buď podporujú, alebo redukujú inklináciu ku konšpiračným presvedčeniam. The dissertation focuses on examining religious and spiritual factors that influence the formation and maintenance of conspiratorial beliefs. The research builds on insights from the psychology of religion, assuming that religiosity and spirituality can have dual effects — serving as sources of trust and reducing conspiratorial beliefs, but also acting as catalysts for suspicion and closed-mindedness toward other groups. The aim of the work is to identify specific dimensions of religiosity and spirituality that either promote or reduce the inclination toward conspiratorial beliefs.
Forma štúdia <i>Form of Study</i>	denná <i>Internal</i>
Jazyk práce <i>Language of Thesis</i>	slovenský/anglický <i>Slovak/English</i>